

noget, om Embedsmanden er tilfreds eller ei; men jeg tror, at en Embedsstand, der føler sig trykket og utilfreds, kunne Landets Borgere paa ingen Maade være tjente med. Jeg tror ikke, at den under saadanne Omstændigheder kan udføre sin Gjerning paa rette Maade. Inden jeg gaar til at omtale Lønningernes Størrelse, skal jeg omtale Alderstillsættelsen. Dette Princip kan jeg ikke Andet end billige, og det af to Grunde, dels fordi det vil medføre Muligheden af, at Præsterne ikke saa hyppig som hidtil behøve at forflyttes, og at, naar der virkelig har udviklet sig et stærkt Gaand mellem Menigheden og Præsten, dette saa ikke brydes af økonomiske Grunde, og i den Henseende vil et saadant Princip have en meget gavnlig og ønskelig Birkning; men paa den anden Side er dette Princip aldeles nødvendigt, hvis man tænker sig, som de ærede Forslagsstillere, Muligheden af at gennemføre en Lov, hvorefter Menighederne faae en væsentlig eller betydelig Indflydelse paa Ansættelsen af deres Præster; thi ellers vil dette System slet ikke kunne tænkes gennemført. Det laaber sig ikke negte — vi have Erfaringen fra Skolelærerne —, at, giver man Menighederne en væsentlig Indflydelse paa Ansættelsen af Præsterne, bliver det dog tilbøieligt ved Lotteri; naar Folk have Lov til at faae den Præst, de ville have, maa de ogsaa have Lov til at have de Beveeggrunde, de ville have dertil, og de ville ikke spørge om, hvad man i Almindelighed kalder den Dygtigste eller mest Kvalificerede til Embedet, men der vil kun blive spurgt om, hvad hver enkelt Menighed synes, efter den Ret, man kan komme til at give ved denne Lov. Men et Embedskorps, der mangler al Udfigt til Avancement gjennem Dygtighed og Tlid og altsaa ikke nogenlunde kan paaregne Avancement, er ikke heldigt stillet, og derfor er den eneste Maade, hvorpaa man, naar en saadan Lov gennemføres, kan raade Bod herpaa, Alderstillsættelsessystemet, som rimeligvis maatte udbides temmelig betydeligt og blive mere omfattende end efter dette Lovforslag. Det er en Anstuelse, som jeg, hvor jeg har havt Leilighed dertil andre Steder, naanlig oversfor Spørgsmaalet om Skolelærerne, bestemt har fremhævet, og skulde der ske en Forandring i Skolelærernes Lønningsforhold ved Videholdelsen af den nuværende Kaldelsesmaade, vil et saadant Alderstillsættelsessystem, gennemført i større Stil, være aldeles nødvendigt. Ser jeg nu hen til Lønningernes Størrelse, kan jeg ikke negte, at 1,600 Kr. for over Halvdelen af Præsteembederne, selv med Alderstillsættet, staar for mig som en overordentlig ringe Gage, hvorefter jeg ganske vist tror, at der ikke kan opnaas Enighed. Heller ikke mener jeg, at det med Hensyn til første Klasse kan anses for tilfredsstillende, at intet Embedes Lønning kan være over 3,200 Kr., selv med Alderstillsættelse. Jeg mener, at i enhver Embedsstand bør der være en Klasse Embeder, som har en saadan Størrelse,

at de virkelig fremragende Kræfter, fremragende baade paa det theoretiske Omraade og i den praktiske Gjerning, kunde have Udfigt til at naae en nogenlunde rimelig Løn for deres Virksomhed, men hele Spørgsmaalet om Lønningernes Størrelse, hvilken Afstand man vil mene, at der er mellem det, der er foreslaaet, og det, man selv vil anse for passende, tror jeg ganske vist maa hero paa, hvorledes man opfatter Spørgsmaalet om Værdien af den Bolig og den Embedsjord, som man ifølge § 7 og senere Paragrafer tænker tillagt Præsterne. Jeg vil indrømme, at i den Henseende er jeg bleven noget overrasket ved Debatten igaar. Jeg negter ikke, at jeg er gaaet ud fra, at det var Tanken i Lovens Bestemmelser, at Præsten skulde have et Par Heste og 4—6 Røer, og at han skulde kunne holde dem, men det er aldrig faldet mig ind, at Præsten skulde kunne holde dem og ikke have nogen Indtægt i alt Fald af Køerne. Jeg har endogaa tænkt mig, at han skulde opnaa at have den fornødne Befordring paa Embedsreiser, at han ikke behøvede at leie Bogne til Rjøreture, der falde i enhver Families Lod for at leve i Forbindelse med Omverdenen. Han skulde have Behageligheden af at befordre sig selv, saa at han ikke behøvede at leie høs Andre, og jeg havde tænkt mig, at det var Lovkoncipisternes Tanke, at naar han havde 4—6 Røer, skulde han have den Indtægt deraf, som 4—6 Røer, naar de blive vel behandlede, kunde give, og det har jeg anset for en ikke ubetydelig Indtægt. Jeg er gaaet ud fra, at man har tænkt sig, at Præsten skulde have Melk og Smør, Kalve og Flæsk, med andre Ord de aller væsentligste Naturalier, som en Husholdning af den Natur som en Præst maatte behøve, og som Følge deraf er jeg ikke bleven saa aldeles forbauset over de lave Lønningsposter, som jeg vilde blive, hvis jeg skal gaa ind paa den Opsættelse, at her aldeles ikke vil blive nogen Indtægt eller saa at sige ingen Indtægt; men at man laster to Ddr. Hartkorn hen til to Heste og en Karl, det vilde jeg anse for aldeles usvarligt. Jeg skal ikke have nogen bestemt Mening derom, men jeg vil dog se det bedre, mere grundig landmandsmæssig dokumenteret, før jeg gaar ud fra, at disse to Ddr Hartkorn med 4—6 Røer ikke give Præsten en virkelig Indtægt. Det er i alt Fald en Opsættelse, som jeg tror ved Lovens Behandling er temmelig ny, og som man i det Hele vil have vanskeligt ved at gaa ind paa. Jeg vil imidlertid ikke imod de Medlemmer, der med Styrke og Bestemthed have gjort denne Opsættelse gjældende, paatage mig at godtgjøre, at den er aldeles urigtig, eller at Jordlodden kan opfylde det Formaal, jeg har tænkt mig, og som jeg er gaaet ud fra, at ogsaa Lovkoncipisterne have villet opfylde derved. Hvis denne Opsættelse har Noget paa sig, vil det jo være nødvendigt at tage Sagen paa en helt an-